

DOF's samværspolitik

Vedttaget på hovedbestyrelsens møde den 28. januar 2004 – redaktionelle rettelser 3. oktober 2016.

Dansk Orienterings-Forbund (DOF) har vedtaget nedenstående regler for at sikre et chikanefrit samværsmiljø for alle involverede i vor idræt.

Samværspolitikken

Det er kravet, at alle bliver behandlet med respekt og værdighed, så den enkelte kan medvirke og deltage i klubbens, kredsens og forbundets arbejde med hele sit potentiale.

DOF vil derfor arbejde for et chikanefrit samværsmiljø ved:

- at *sikre* samværsreglerne er kendt af alle udøvere, trænere, ledere og forældre.
- at *reagere* umiddelbart, passende og retfærdigt på alle henvendelser
- at *udpege* og *uddanne* personer, der kan kontaktes for information og råd

samt regelmæssigt

- at *revurdere* samværspolitikken, dens regler, procedurer og praksis.

Samværspolitikken omfatter alle medlemmer i klubber under DOF, det være sig udøvere, trænere og ledere på alle niveauer og i alle funktioner, uanset om disse er lønnede eller ulønnede, ligesom politikken dækker alle situationer i relation til samvær om

- træning, lejre, kurser
- konkurrencer
- rejser
- sociale aktiviteter
- møder og konferencer, samt kontakter udadtil.

Definitioner

Chikane er enhver uvelkommen udtalelse, opførsel eller gestus rettet mod personer eller grupper af personer, som er fornærmende, nedværdigende, ydmygende, ondskabsfuld eller uforskammede, og som enten er af en sådan natur, at det bevidst generer andres mulighed for at deltage og udfolde sig eller bare er gentaget så ofte, at det virker krænkende.

Chikane er ofte fokuseret på andre personers eller gruppers race, farve, køn, fysiske karakteristika, seksuelle orientering eller fysiske eller psykiske handicaps og er samtidig et forsøg på fra en person at udøve upassende magt over anden

person. Chikane kan spænde fra milde former som gestus eller kommentarer til alle grader af fysisk kontakt, herunder direkte vold.

Chikane er også enhver uvelkommen opførsel eller adfærd af *seksuel karakter*. Men det er vigtigt at holde fast i, at ikke al kropskontakt er af seksuel karakter. Det frivillige arbejde i vore klubber og kredse sætter helt naturligt børn og unge i centrum og giver dem store oplevelser, der tit kalder på følelser.

I idrætten skal der være plads til både et sejrsknus, et klap på skulderen og en trøstende omfavnelse. Det er naturligt, at der opstår *kropslig kontakt* i disse situationer – både mellem børn og unge indbyrdes og mellem børn/unge og voksne. Idræt handler om at bruge kroppen og kunne mærke sig selv.

Frygten for beskyldninger om *seksuelle overgreb* skal ikke føre til, at den voksne ikke tør komme tæt på eller tør røre børnene eller de unge. Det er ikke den kropslige kontakt som sådan, der er problemet, men den sammenhæng den udøves i.

Seksuelle overgreb

Når ovenstående er slået fast, er vi også tvunget til mere indgående at beskrive emnet: *seksuelle overgreb imod børn og unge*. Et emne, som vores samværspolitik må tage stilling til, og som det kan være svært uopfordret at komme ind på, da det er et emne, der vækker stærke følelser hos alle, og som er belagt med megen tabu.

Seksuelle overgreb kan have mange forskellige ansigter. Det kan være et bevidst eller måske endda et ubevidst krænkende udsagn, et seksualiseret sprog, eller det forhold at man ufrivilligt overværer en pornofilm eller andres seksuelle adfærd, eller udsættes for blufærdighedskrænkende situationer og uønskede berøringer.

Seksuelle overgreb mod børn og unge er desværre ikke noget nyt i vores samfund og ej heller specifikt for idrættens verden. Derfor findes der helt enkle lovregler, som alle skal kende.

Hvad siger straffeloven ?

De paragraffer i straffeloven, der omhandler seksuelle overgreb og som er relevante inden for idræt, er følgende: 1) pædofilbestemmelsen, 2) lærerparagraffen og 3) bestemmelsen om blufærdighedskrænkelse. Hertil kommer en vigtig regel i Serviceloven om, hvordan man skal forholde sig, hvis man får *viden om* forhold, der er krænkende: 4) Bestemmelsen om underretningspligt.

Ad 1) Pædofilbestemmelsen (§ 222, § 224 og § 225) omhandler den person, der har samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år, som straffes med fængsel indtil otte år. Er barnet under 12 år eller har gerningsmanden truet eller tvunget sig til samleje kan straffen stige til tolv år.

Ad 2) Lærerparagraffen (§ 223) er en skærpeelse, der handler om, at den person, der har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, som er

betroet vedkommende til *undervisning* eller *opdragelse*, straffes med fængsel indtil fire år.

Ad 3) Bestemmelsen om blufærdighedskrænkelser (§ 232) handler om, at den, som ved uterlige forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse, straffes med fængsel indtil fire år eller med bøde under formildende omstændigheder.

Ad 4) endelig omhandler Servicelovens *Bestemmelse om underretningspligt (§ 36)*, at den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdragers side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

Denne underretningspligt gælder for alle borgere døgnet rundt. Altså også for os i DOF, hvis vi møder børn og unge, der har været eller er i situationer, der falder ind under bestemmelsen.

At få "kendskab til" gælder ikke enhver mistanke og bør læses som: "at være ret sikker på".

Bemærk, at alle borgere har pligt til at underrette kommunen – i praksis socialforvaltningen – men som anmelder har man *ikke ret* til at få at vide, hvad kommunen derefter foretager sig.

Pas på lærerparagraffen!

Som lærer, træner eller leder har man pr. definition fået "betroet" de børn og unge, man har ansvaret for, til *undervisning* eller *opdragelse*. Det gælder, uanset hvilken titel man formelt har fået, og uanset om man er lønnet eller ulønnet. Det gælder, hvis blot man faktisk fungerer som leder eller træner.

Det er altså ulovligt og strafbart for en træner eller leder at have samleje med en person under 18 år, som man underviser eller opdrager. Også andre former for seksuel omgang er ulovlig – det fremgår ikke af § 223, men af straffelovens § 224.

Det er vigtigt at være klar over, at aldersgrænsen er 18 år, uanset den unges modenhed eller mangel på samme, og at det strafferetligt er uden betydning, om barnet eller den unge selv er villig til eller måske selv opfordrer til seksuelt samvær. Det er lederen eller træneren, der er den ansvarlige, og den der skal kende reglerne og derfor må holde den nødvendige afstand både i klubben og privat.

Der er ikke noget unaturligt i, at en træner på 19 forelsker sig i en udøver på 17. Men der er ingen vej udenom. Det er *juridisk ulovligt at have et seksuelt forhold* – og vi vil i DOF ikke gå på kompromis med straffeloven.

Sker det alligevel, at en leder eller træner bliver forelsket i en "elev" under 18 år, må denne stoppe eller finde en anden gruppe at være træner eller leder for. Det

er i øvrigt vigtigt, for at undgå misforståelser, at vedkommende træner eller leder ikke blot stopper eller søger væk til et andet job, men også sikrer, at kæresteforholdet er kendt og accepteret som åbent og ligeværdigt, både i klubben og parternes private omgangskreds.

De "farlige" situationer opstår typisk, når et "kæresteforhold" udvikler sig i det skjulte, og i de tilfælde, hvor aldersforskellen er meget stor.

DOF's samværsregler

Som en konsekvens af DOF's overordnede samværspolitik, gælder følgende regler for trænere og ledere i regi af klub, kreds eller forbund:

- Der skal på børne-, ungdoms- og junioraktiviteter altid være mindst to voksne ledere/trænere på ture og lejre og helst af hvert køn, når der er deltagere af begge køn. Ved træningssamlinger og konkurrencedeltagelse kan disse, efter forudgående aftale med de deltagendes forældre, undtagelsesvis afvikles med kun én medfølgende leder.
- På ture og lejre sover ingen børn eller unge alene med en voksen.
- De voksne skal vise respekt for børnenes blufærdighed ved omklædning og badning.
- Drengene og piger bader altid hver for sig.
- Voksne bader aldrig sammen med børn og unge af modsatte køn.
- Massage af juniorudøvere i forbindelse med træning eller konkurrencer sker altid for åbne døre og altid med mere end to personer til stede.
- Trænere og ledere inviterer ikke børn eller unge med hjem privat, uden klar aftale med forældrene, og uden der er mindst to voksne til stede. Samtaler på tomandshånd kan dog finde sted under private former, såfremt forældrene er underrettet om tid og sted samt formålet og "dagsorden" for mødet.
- *Chikane* af seksuel karakter under enhver form er ikke tilladt.
- *Kropslig kontakt* og berøringer i forbindelse med instruktion, jubel eller trøst er tilladt.
- Trænere og ledere er rollemodeller og taler derfor ordentlig til hinanden.
- *Chikane* eller mobning imellem børn og unge indbyrdes er ikke acceptabelt og skal påtales og om nødvendigt sanktioneres.
- Enhver ny leder eller træner i forbund eller kreds skal gøre sig bekendt med og acceptere forbundets Samværspolitik
- Det påhviler klubbens, kredsens og forbundets ansvarlige leder at sikre, at nye børne- og ungdomsledere samt trænere, hvervet frivilligt eller ved ansættelse, ikke er dømt for pædofili, incest eller overtrædelse af straffelovens bestemmelser om børneporno, samt at de nye ledere og trænere får det fornødne kendskab til retsreglerne og samværspolitikken samt baggrunden herfor.
- På leder- og trænerkurser i forbundet afsættes den fornødne tid til undervisning i og en dialog om forbundets samværspolitik og de strafferetlige regler.

Sanktioner

DOF har besluttet at følge de regler og den politik, der er vedtaget af Danmarks Idrætsforbund (DIF).

DIF har et sæt regler for medlemmer, klubber og kredse under de DIF tilsluttede specialforbund. Disse er vedtaget i samarbejde med – og dermed også gældende for – Dansk Firmaidrætsforbund og DGI.

Reglerne indeholder følgende tre grundprincipper:

1. Klubber, kredse og specialforbund må ikke antage eller ansætte nye børne- og ungdomsledere og trænere, der tidligere er *dømt* for pædofili, incest og blufærdighedskrænkelser.
2. Et medlem, der i regi af klubben, kredsen eller forbundet *sigtes* eller *tiltales* for pædofili, blufærdighedskrænkelse eller overtrædelse af lærerparagraffen, begået i tilknytning til idrætten, skal øjeblikkeligt suspenderes.
3. *Dømmes* et medlem, skal klubben, kredsen eller forbundet, hvori overgrebet er begået, udelukke og ekskludere den pågældende tidsbestemt.

Reglerne indeholder yderligere en række sanktioner overfor ansatte og frivillige i DIF's egne organer samt sanktioner overfor specialforbund, der ikke af egen drift følger DIF's regler.

For medlemmer af klubber under DOF, gælder udover straffeloven og DIF's love, følgende særlige bestemmelser om lovovertrædelser og sanktioner i DOF's egne love:

§ 6. Lovovertrædelser og sanktioner

6.1

Ethvert brud på gældende love, reglementer, dopingregler, vedtagelser og beslutninger samt ethvert spørgsmål om krænkelse af forbundets eller andre medlemmers anseelse kan pådømmes af forbundets Appeludvalg - enten efter påtale fra hovedbestyrelsen eller den krænkede part. Appeludvalget kan - alt efter overtrædelsens art og grovhed - idømme såvel klubber som enkelte medlemmer sanktioner i form af advarsler, tidsbestemt karantæne eller hel eller delvis udelukkelse. Eksklusion af en klub skal efterfølgende forelægges for repræsentantskabet til godkendelse. I økonomiske anliggender kan der idømmes bøder op til 5.000 kr. for en enkelt overtrædelse.

6.2

Appeludvalgets afgørelse kan inden for en frist på 4 uger indankes for DIF-idrættens Højeste Appelinstant.

En overtrædelse af DOF's samværspolitik, der er vedtaget af DOF's hovedbestyrelse den 28. januar 2004 med redaktionelle ændringer 3. oktober 2016, med hjemmel i lovenes § 9.9 h) vil jf. lovenes § 6.1 være et brud på gældende bestemmelser vedtaget af hovedbestyrelsen og kan også være en krænkelse af forbundets anseelse.

Hvad gør klubben?

De færreste klubber har egne samværsregler. Det er heller ikke nødvendigt, hvis man beslutter at følge ovenstående regler, og sikre at disse er kendte af alle ledere og trænere i klubben.

DOF opfordrer alle klubber til at sætte samværsregler på dagsordenen.

Det kan bl.a. ske ved at rette henvendelse til forbundets udviklingskonsulent. Nogle få, og enkle regler for omgangen mellem klubbens ledere, trænere og medlemmer vil efter vores opfattelse være den mest effektive måde at sikre et chikanefrit samværs miljø på, og derved forebygge seksuelle overgreb.

Samværsreglerne tjener to vigtige formål:

- 1) Det bliver tydeligt for alle, hvilke regler, der gælder, og
- 2) Det enkelte medlem bliver mere opmærksomt på sin egen og andres opførsel.

For klubbens ledelse er det en særlig opgave at opfordre til åbenhed. Forstået på den måde, at man løbende tager initiativ til, at både samværsreglerne og den måde, de opfyldes på, bliver diskuteret og eventuelt ændret.

Gode samværsregler og en åben dialog udelukker måske ikke, at enkelte situationer med chikane kan opstå. Men de kan sikre, at chikanen ikke får lov at udvikle sig til overgreb. De klubber, der bruger tid på at blive enige om en fælles samværs politik og samværsregler og løbende forholder sig til dem - og ikke mindst efterlever dem i hverdagen - vil opleve, at mange praktiske udfordringer bliver lettere at løse.

Kvaliteten i arbejdet øges, og de positive sider af klublivet fremmes, samtidig med at uønskede situationer omkring alkohol, doping, snyd og seksuelle krænkelser konsekvent bekæmpes.

Klubbens og idrættens troværdighed vil blive styrket, hvis klubben klart tilkendegiver sine holdninger og værdier i form af et sæt samværsregler for hele klubbens virke. Det er vigtigt, at disse samværsregler ikke alene formidles ud til alle medlemmer i klubben, men også til forældre i klubbens børne- og ungdomsafdeling.

Det er vigtigt, at reglerne er enkle, og at de holder sig indenfor Straffeloven, DIF's love og ovenstående samværsregler gældende for medlemmer og klubber under DOF.

Men husk at dialogen om samværsreglerne er vigtig og skal tages med jævne mellemrum. Der skal være viden om reglerne og klarhed over, hvordan klubben vil sanktionere overtrædelser.

Sker der en overtrædelse af seksuel karakter, skal I straks søge hjælp.

Hjælp – hvordan – hvorfra?

Både til det forebyggende arbejde og som kriseberedskab er der hjælp at hente.

Skulle en sag opstå, må I ikke tøve med at søge hjælp.

Kriseberedskab

Støtte til de implicerede parter

I situationer, hvor der findes en formodning om – eller sikkerhed for – en krænkelse, tilbyder DOF både den formodet krænkede og den formodede krænker adgang støtte.

Støtte kan komme fra andre klubmedlemmer, ansatte eller frivillige i DOF's organisation eller professionelle behandlere.

De personer, som opsøges som støttepersoner og rådgivere, er omfattet af tavshedspligt og underlagt dansk rets regler om injurie.

Fortrolighed

DOF er klar over, hvor vanskeligt det kan være at komme frem med en anklage om chikane, og - på den anden side - hvor ødelæggende det kan være uretmæssig at blive mødt med stærke beskyldninger.

Alle de involverede parter i en undersøgelse vil derfor være pålagt tavshedspligt under hele sagens opklaring, sagsbehandling og efter dens afgørelse uanset om der sker frafald af sigtelse eller tiltale eller sagen ender med domfældelse.

Injurier

For at minimere risikoen for uberettigede bagtalelser eller grundløse beskyldninger, er det vigtigt straks at søge ekstern hjælp og kun diskutere sagen med de personer, for hvem det er *nødvendigt* at have indsigt.

Såvel den krænkede som dennes naturlige støtter må være særligt opmærksomme på, at injurielovgivningen beskytter den anklagede, og at der således ikke er frit spil for offentligt at fremsætte eller viderebringe enhver form for beskyldning.

Selvom man måtte være vred og krænkede, er det *afgørende* ikke at forværre sagen ved at bringe den til en større kreds end strengt nødvendigt eller i værste fald i pressen.

Forebyggende

Sæt samværspolitik på dagsordenen.

Senior- og juniorlandshold, Elitecenter og Talentcentre: Ring til Sportschefen

Klubber, Kredse, Børn og Ungdom: Ring til Udviklingskonsulenten

Undgå mails i personfølsomme sager.